

บรรยากาศองค์กรกับการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการ
อาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท
Organizational Climate and Performance of Educational Personnel in Vocational
Education Institutions under the Office of the Vocational
Education Commission in Chai Nat

จิตติภรณ์ หวานใจ¹, ปราการ เกิดมีสุข²

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับบรรยากาศองค์กรในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท 2) ศึกษาระดับการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) บรรยากาศองค์กรในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเป็นหนึ่งเดียวในองค์กร ความรับผิดชอบ การยอมรับความขัดแย้ง ความเสี่ยงของงาน การสนับสนุน มาตรฐานการปฏิบัติงาน ความอบอุ่น การให้รางวัล และโครงสร้างองค์กร ตามลำดับ 2) การปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พฤติกรรมกรปฏิบัติงานด้านสนับสนุนการสอน พฤติกรรมกรปฏิบัติงานด้านการสอน และพฤติกรรมกรปฏิบัติงานด้านการพัฒนาตนเอง ตามลำดับ และ 3) บรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .089$) กับการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: บรรยากาศองค์กร, การปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา, การอาชีวศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the level of organizational climate in vocational education institutions under the office of the vocational education commission in Chai Nat 2) the level of educational personnel's performance in vocational education institutions under the office of the vocational education commission in Chai Nat and 3) the relationships between organizational climate and performance of educational personnel in vocational education institutions under the office of the vocational education commission in Chai Nat. The samples were 3 college administrators and instructors in colleges under the office of the vocational education commission in Chai Nat. The instrument used in this study was five-level rating scales questionnaires. The statistics were used for data analysis were mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient.

The research findings were: 1) the level of organizational climate in vocational education institutions under the office of the vocational education commission in Chai Nat in overall aspect was at high levels. When considering in each aspect by descending order, they were organizational unique, followed by responsibility, conflict acceptance, risk of performance, support, performance standards, warmth, reward and organizational structure respectively; 2) the level of educational personnel's performance in vocational education institutions under the office of the vocational education commission in Chai Nat in overall aspect was at high levels. When considering in each aspect by descending order, they were teaching support behaviors, followed by teaching behaviors, and self-development behaviors respectively; and 3) the organizational climate was high positive correlation coefficient ($r = .089$) with performance of educational personnel in vocational education institutions under the office of the vocational education commission in Chai Nat and there was a statistically significant at level .01.

Keywords: Organizational Climate, Performance of Educational Personnel, Vocational Education

บทนำ

การปฏิรูปบุคลากรทางการศึกษาหรือพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเป็นแนวทางที่สำคัญและควรที่จะได้รับการเอาใจใส่การ

ทำงานของบุคลากรทางการศึกษาจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าใจความต้องการของบุคลากรทางการศึกษาการบริหารนั้นองค์ประกอบที่นัก

บริหารให้สำคัญก็คือ “องค์กร” เพราะในองค์กรนั้นเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของความสำเร็จของงาน เพราะองค์กรเป็นการรวมตัวของกลุ่มคนที่มีจุดหมายเดียวกัน เพื่อดำเนินการใดๆ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ องค์กรถือเป็นระบบของการร่วมมือกันทำกิจกรรมของมนุษย์ (Barnard, 1979) การศึกษาองค์กรจึงเป็นความพยายามที่กระทำมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อได้มาซึ่งการบรรลุเป้าหมายทางการบริหารที่มีทั้งประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงที่สุดนั่นเอง ในองค์กรแต่ละองค์กรนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ซึ่งได้แก่ คน เทคนิคความรู้ ข้อมูล ขาวสาร หรือที่เรียกว่า สารสนเทศ โครงสร้าง เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ มนุษย์จัดตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ดังนั้น องค์กรจึงต้องมีเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน หากองค์กรมีเป้าหมายที่ชัดเจนแล้วจะนำมาซึ่งการจัดโครงสร้างอันประกอบไปด้วยหน้าที่รับผิดชอบของตำแหน่งต่าง ๆ ภายในองค์กรนั้น ๆ และในการปฏิบัติงานในแต่ละตำแหน่งขององค์กร แต่ละองค์กรจะมีปัญหาที่จะเข้ามาอีกมากมายไม่ว่าจะเป็นปัญหาความเข้าใจในหน้าที่การปฏิบัติงาน ความเข้าใจเนื้องาน กฎระเบียบของ แต่ละองค์กร และสภาพแวดล้อมบรรยากาศที่อาจจะเอื้อหรือไม่เอื้อในการทำงาน ซึ่งบางแห่งเป็นบรรยากาศที่อบอุ่น ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน บางแห่งนั้นเต็มไปด้วยบรรยากาศที่แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นซึ่งกันและกัน หรือบางแห่งจะมีสิ่งที่เข้ามาทำลายความสามารถของบุคลากรในองค์กรนั้นๆ

อยู่เสมอ ๆ (ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์, 2548) จากที่กล่าวมาในข้างต้นจะเห็นว่าถ้าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศขององค์กรที่พึงประสงค์จะทำให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศองค์กรในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศองค์กรกับการปฏิบัติงานของบุคลากรทาง

การศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท โดยศึกษาบรรยากาศองค์กร ตามแนวความคิดของ Litwin and Stringer (1986) มี 9 ด้าน คือ 1) โครงสร้างองค์กร 2) ความรับผิดชอบ 3) การให้รางวัล 4) ความเสี่ยงของงาน 5) ความอบอุ่น 6) การสนับสนุน 7) มาตรฐานการปฏิบัติงาน 8) การยอมรับความขัดแย้ง และ 9) ความเป็นหนึ่งเดียวในองค์กร และการปฏิบัติงานบุคลากรทางการศึกษา ตามแนวความคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) (2551) พิชัย ไชยสงคราม และ ดำรง ประเสริฐกุล (2542); และยนต์ ชุ่มจิต (2550) มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการสอน 2) พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านสนับสนุนการสอน และ 3) พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศองค์กรกับการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท มาวิเคราะห์เนื้อหาและสาระ เพื่อนำไปประกอบในการสร้างแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้น เพื่อสอบถามบรรยากาศองค์กร ใน 9 ด้าน จำนวน 27 ข้อ และการปฏิบัติงาน ใน 3 ด้าน จำนวน 15 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

5 ระดับ ตามแบบของ Likert (1967) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถาม และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ตามวิธีการของ Cronbach's Alpha (1990)

สรุปผลการวิจัย

1. บรรยากาศองค์การของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความเป็นหนึ่งเดียวในองค์การ (Mean = 4.02) ความรับผิดชอบ (Mean = 3.98) การยอมรับความขัดแย้ง (Mean = 3.97) ความเสี่ยงของงาน (Mean = 3.91) การสนับสนุน (Mean = 3.89) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Mean = 3.84) ความอบอุ่น (Mean = 3.79) การให้รางวัล (Mean = 3.76) และโครงสร้างองค์การ (Mean = 3.71) ตามลำดับ

2. การปฏิบัติงานของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านสนับสนุนการสอน (Mean = 4.03) พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการสอน (Mean = 3.86) และพฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาตนเอง (Mean = 3.79) ตามลำดับ

3. บรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .089$) กับการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับ บรรยากาศองค์การกับการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. บรรยากาศองค์การของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวัลย์ พิมพ์บาล (2559) ทำวิจัยเรื่อง บรรยากาศองค์การของกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมในระดับมาก ทั้งนี้อาจ

เนื่องมาจากองค์การมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน สมาชิกยอมรับ รวมทั้งการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม การสื่อความหมายในองค์การทั้งจากผู้บริหารกับบุคลากร ระหว่างบุคลากรด้วยกัน ระหว่างองค์การกับสังคม เป็นแบบอิสระ ทำให้ได้ข่าวสารข้อมูลทั่วกัน มีการกระจายอำนาจเหมาะสม บุคลากรสามารถเสนอความคิดเห็นต่อผู้บริหารได้ ไม่มีการแย่งอำนาจ ไม่มีความขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มย่อยบุคลากรสามารถเสนอความคิดเห็นต่อผู้บริหารได้ บุคลากรจะทราบจุดมุ่งหมายขององค์การของตนเองดี และมีความผูกพันว่าเป็นสมาชิกขององค์การนั้น บุคลากรมีความพึงพอใจในงานมีความสุขในชีวิต สร้างสิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลา ปรับกระบวนการทำงาน เปลี่ยนจุดมุ่งหมาย ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ พัฒนาอยู่ตลอดเวลา มีความเป็นตัวของตัวเอง และสนองความต้องการของสังคมไปในทิศทางบวกสามารถปรับตัวได้ดีกว่าความต้องการของสังคม และเมื่อทรัพยากรมีจำกัดมีโครงสร้างองค์การที่แข็งแรง มีกระบวนการแก้ปัญหาที่ดี และมีการประเมินผลขององค์การที่ดี

2. การปฏิบัติงานของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี ทาฉลาด (2559) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากความสุขของพนักงานที่เกิดจากการปฏิบัติงานซึ่งจะแสดงออกในทางบวก ทำให้การดำเนินงานขององค์การประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ความรู้สึกมั่นคงในการทำงาน การมีโอกาสเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ความรู้สึกพอใจในค่าจ้างและผลตอบแทนอื่น ได้ทำงานตรงความต้องการและความถนัด สภาพแวดล้อมในที่ทำงานเอื้ออำนวยในการทำงาน เมื่อออกจากงาน ได้สวัสดิการต่าง ๆ เช่น เงินบำเหน็จตอบแทน การรักษาพยาบาล การลา เงินชดเชยต่างๆ

3. บรรยากาศองค์การกับการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดชัยนาท มีความสัมพันธ์กันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวรรณ กันวิเชฐ (2559) ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทัพบดินทร์ อำเภอกอสุ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า

เอกสารอ้างอิง

- จิราวัลย์ พิมพ์บาล. (2559). บรรยากาศองค์การของกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐพันธุ์ เขจรนนท์. (2548). การจัดการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดเคชั่น.

มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทัพบดินทร์ อำเภอกอสุ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 มีทัศนคติทางบวกกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานถ้าครูอยู่ในบรรยากาศที่สอดคล้องกับความต้องการแล้วก็จะทำให้ครูมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ดี มีประสิทธิภาพมากขึ้น แล้วจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและคุณภาพการศึกษาในที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศองค์การให้ครูรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญภายใต้องค์การนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรจัดระบบโครงสร้างองค์การของสถาบันใหม่ เช่น สร้างกฎและระเบียบที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอน มีการเรียกประชุมเพื่อทำความเข้าใจกับครูผู้สอนถึงขั้นตอนในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นต้น
2. ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการพบปะพูดคุยเรื่องต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและครูให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

พิชัย ไชยสงคราม และ ดำรง ประเสริฐกุล. (2542). **ความเป็นครู: Self-actualization for teachers.**

อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). **ความเป็นครู.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วิไล กวางศิริ. (2557). **การศึกษาบรรยากาศองค์การของกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 2 สังกัด**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา

ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.). (2556). **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ**

พุทธศักราช 2556 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการ

อาชีวศึกษา (สอศ.).

อภิวรรณ กันวิเชียร. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการ**

ปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทัพปดินทร์ อำเภอโคกสูง สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

Barnard, C. I. (1979). **Functions of an executive.** Cambridge. Mass: Harvard University. New York: John Willey and Sons.

Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing.** 5th ed. New York: Harper Collins Publishers, Inc.

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities.** Educational and Psychological Measurement. 30(3): 608-610.

Likert, R. (1967). **The method of constructing and attitude scale.** Reading in Attitude Theory and Measurement: 90-95.

Litwin, G. H. and Stringer, R. A., Jr. (1968). **Motivation and organization climate.** Boston, Division of Research, Graduate School of Business Administration, Harvard University: 81-82.

**การศึกษาเจตคติของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
THE STUDY OF TEACHERS' ATTITUDE FORWARD ADMINISTRATORS'
SCHOOL ADMINISTRATION IN BANGPLEE 1 GROUP UNDER THE
SAMUTPRAKAN PRIMARY EDUCATIONAL ADMINISTRATION SERVICE AREA
OFFICE 2**

พรสวรรค์ โทแก้ว

โรงเรียนบ้านแก่นท้าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาเจตคติของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของเพศ ประสบการณ์ และระดับการศึกษาของครูกลุ่มบางพลี 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 จำนวน 196 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่แบบ Independent t-test

ผลการวิจัยพบว่า เจตคติของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง เจตคติของครูที่มี เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกั นมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: เจตคติของครู, การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน

ABSTRACT

The objective of this research were 1) to study teachers' attitude forward administrators' administration of school in Bangplee group 1 under 1 under The Samutprakan primary educational administration service area office 2 and 2) to compare the difference of teachers' attitude forward administrators' administration of school in Bangplee group 1, which classified by gender, work experience and educational level. The sample was 196 teachers who were

selected by stratified random sampling. The tool was 5 rating scale questionnaire and data were analyzed by frequency percentage mean and standard deviation. The hypothesis were tested by independent t-test.

The results reveal that: Teachers' attitude forward administrators' administration of school in Bangplee group 1 were at high level in over all. The comparison of teachers' attitude for administrators' administration of school in Bangplee group 1 by gende and work experiences were not difference both in overall and every aspects.

Keywords: Teachers' attitude, Administration of school administrator

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาย่อมมีบทบาทสำคัญ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความตั้งใจในการทำงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนสูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาย่อมเป็นตัวจักรสำคัญที่จะสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูได้ปฏิบัติงาน ครูและบุคลากรจะมีความตั้งใจในการสอน เพื่อให้ลูกศิษย์ของตนเองมีความรู้อย่างเต็มที่ อาคม วัดโธสง (2547) กล่าวว่า การที่ครูมีขวัญที่ดีจะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความราบรื่นมากกว่าครูที่มีขวัญต่ำ จากการวิจัยของคูเปอร์ (Cooper, 1974) พบเช่นกัน ว่าขวัญของครูมีผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วย การพัฒนาการศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ามีความรู้สึกที่ดีต่องานและสภาพแวดล้อมของงาน ตลอดจนมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้บริหารสถานศึกษา การสร้างขวัญ

และกำลังใจที่ดีให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยอาศัยทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ (Maslow, 1954) เสนอไว้คือ มนุษย์มีความต้องการ 5 ขั้น คือ ความต้องการทางกายภาพ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการทางสังคม ความต้องการการยอมรับ และต้องการสำเร็จสมหวัง ขวัญเป็นความรู้สึกของบุคลากรที่มีต่อสภาพแวดล้อม การทำงาน และเพื่อนร่วมงาน ถ้าครูและบุคลากรมีขวัญที่ดีก็จะเกิดความร่วมมือในการทำงาน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องหมั่น ตรวจสอบหรือวัดขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรอยู่เป็นระยะเพื่อจะได้จัดสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับงานและสังคมให้เอื้อต่อการ เกิดขวัญกำลังใจของครูและบุคลากร อันจะส่งผลต่อความร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ประกอบด้วย 10 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน

คลองปลัดเปรียง โรงเรียนวัดสลด โรงเรียนวัด
หนามแดง (เขี้ยวอุทิศ) โรงเรียนคลองบางแก้ว
โรงเรียนคลองบาง กระปือ โรงเรียนวัดบางพลี
ใหญ่กลาง โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่ใน โรงเรียน
วัดกึ่งแก้ว (เทวะพัฒนาการ) โรงเรียนเทวะ
คลองตรง โรงเรียนพรหมพิกุลทอง มีการบริหาร
จัดการศึกษาตามภารกิจที่สถานศึกษาต้อง
รับผิดชอบ 4 ด้านคือ การบริหารวิชาการ
การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล
และการบริหารทั่วไป แต่จากการดำเนินงานที่
ผ่านมา พบว่างานทั้ง 4 ฝ่ายในโรงเรียนไม่
ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ไม่มีการแบ่งงาน
ตาม ภาระหน้าที่ที่ชัดเจน งานที่ออกมาในแต่ละ
ด้านไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย
ที่ตั้งไว้และไม่มีการเตรียมการรองรับกับ ปัญหา
ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ยังพบว่าในแต่ละ
ปีมีครูยื่นเรื่องขอย้ายโรงเรียนเสมอ มี
เรื่องราวร้องเรียนและการสอบสวน เกี่ยวกับการ
กระทำผิดของข้าราชการครู ซึ่งสาเหตุเกิดจาก
การปฏิบัติหน้าที่ของครู และผู้บริหารโรงเรียน
อันก่อให้เกิดเป็นปัญหา และอุปสรรคในการ
บริหารงานโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพในด้าน
ต่าง ๆ เช่น ปัญหาการจัดการเรียนการสอน
เกี่ยวกับเรื่อง หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน
การเพิ่มพูนความรู้โดยการอบรมสัมมนาเพื่อ
พัฒนางานในหน้าที่หรือปัญหาการพัฒนา
บุคลากร การขาดครูที่มีความรู้ความชำนาญ
โดยตรง การสร้างขวัญและกำลังใจ รวมถึง
ปัญหางานธุรการ การเงินการพัสดุที่เกิดจาก
การปฏิบัติผิดระเบียบ การทุจริต หรือการ
บริหารงานที่ขาดประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผล

กระทบกับความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชน จากปัญหาต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา
เจตคติของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร
โรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัด สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ
เขต 2 ว่ามีเจตคติที่ดีต่อการบริหารงานใดบ้าง
และเจตคติที่ไม่ดีต่องานใดบ้าง เพื่อเป็น
แนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงงานนั้น ๆ
และเพื่อตอบสนองความพึงพอใจให้ครูและ
บุคลากรทางการศึกษาให้ ปฏิบัติงานอย่างมี
ความสุข ทำให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับเจตคติของครูที่มีต่อ
การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่ม
บางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของครูที่มีต่อ
การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่ม
บางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตาม
เพศ ประสบการณ์และระดับการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาเจตคติ
ของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร
โรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
ใน 4 ด้านคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ

ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 10 โรงเรียน ครูผู้สอนจำนวน 387 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างงตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan; อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542) รวมทั้งสิ้น 196 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น Stratified Random Sampling

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 118 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างงตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

สรุปผลของการวิจัย

1. เจตคติของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.28) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสามารถเรียงลำดับ คือ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ (ค่าเฉลี่ย = 4.35) 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ (ค่าเฉลี่ย = 4.34) 3) ด้านการบริหารงานทั่วไป (ค่าเฉลี่ย = 4.23) และ 4) ด้านการบริหารงานบุคคล (ค่าเฉลี่ย = 4.21) ตามลำดับ

2. เจตคติของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 เมื่อจำแนกตาม เพศ และประสบการณ์การทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายด้าน

อภิปรายผลของการวิจัย

จากการศึกษาเจตคติของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. การศึกษาเจตคติของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐให้ได้รับ การศึกษา คำนคว้า พัฒนา มีการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในด้าน

การบริหาร และศึกษาในระดับปริญญาโท เพิ่มขึ้น จึงเป็นการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน ทำให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยรัตน์ อนุศาสตร์ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัด เขตพื้นที่ การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดเขตพื้นที่ การศึกษาสิงห์บุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านบริหารงานบุคคล

2. ผลการศึกษา พบว่าเจตคติของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญระหว่างเพศชายกับเพศหญิงเท่าเทียมกัน เพศไม่ได้เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในงานทั้ง 4 ด้าน ปัจจุบันครูเพศชายและ เพศหญิงได้รับการศึกษาอบรมสม่ำเสมอ จึงมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารได้มากขึ้น ซึ่งมักจะเห็นเพศชาย และเพศหญิงเข้ามามีส่วนร่วมในงานทั้ง 4 ด้านอยู่เสมอ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สิริพร

ยงเพชร (2553 : 83-85) ศึกษาการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของข้าราชการครูของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และปานกลาง 3 ด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ ส่วนการบริหารงานบุคคลและการ บริหาร งานทั่วไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน จำแนกตามเพศ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการศึกษา พบว่าเจตคติของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทั้งสองกลุ่ม มีเจตคติต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน ในด้านการ บริหารงานวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจาก ครูที่มีประสบการณ์เฉลี่ยน้อย เช่น ครูบรรจุใหม่ ครูที่ทำงานยังไม่ค่อยมีประสบการณ์ความ รับผิดชอบงานมากยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงานทั้งงานหลักและงานพิเศษ และอาจยังยึดติดกับความคิดตนเองเป็นหลัก ทำให้ มีโอกาสเกิดความขัดแย้งกับผู้บริหาร ซึ่งผิดกับครูที่มีประสบการณ์มาก

งานมาก ถึงจะรับผิดชอบมาก แต่ก็อาศัยประสบการณ์จึง เข้าใจผู้บริหารมากกว่าและเมื่อเกิดความขัดแย้งก็สามารถปรับให้เข้ากับการบริหารงานของผู้บริหารได้ดีกว่า จึงมีระดับเจตคติด้านการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน ส่วนด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เกศร จันทรกำเนิด (2556) ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน วัดประดู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนวัดประดู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 18 บริหารงานของ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนวัดประดู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนวัดประดู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนวัดประดู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาพบว่าเจตคติของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

จำแนกตามระดับการศึกษา เจตคติของครูที่จบปริญญาตรีกับจบสูงกว่าปริญญาตรีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้านซึ่งสอดคล้องกับ จารุวรรณ หล่อเงิน (2559) ได้วิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารวิชาการ ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพิจารณาความดีความชอบประจำปี เป็นไปอย่างมีหลักเกณฑ์และยุติธรรม

ดังนั้น ในการพิจารณาความดีความชอบผู้บริหารควรพิจารณาอย่างเป็นธรรม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย พิจารณาตามผลงานเป็นหลักนอกจากนี้ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อย คือ เมื่อเกิดปัญหาครูสามารถยืดผู้บริหารเป็นที่พึ่งได้ ผู้บริหารต้องเป็นที่พึ่งให้ครูเมื่อมีปัญหาและเกิดปัญหา ต้องพิจารณาตัดสินตามหลักการแห่งเหตุผลเป็นธรรม และการบริหารต้องยึดหลักธรรมาภิบาล และ ขอให้โอกาสครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นในการบริหารงานโรงเรียน ในการบริหารงานผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็น และเคารพในการตัดสินใจ ไม่ทำตามใจตนเอง

1.2 ด้านการบริหารงานทั่วไป เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยอีกด้านหนึ่ง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น คือ เด็กประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัยที่ชัดเจน ตั้งแต่การกำหนดกิจกรรมที่ส่งเสริมระเบียบวินัย แต่งตั้งครูให้รับผิดชอบกิจกรรมและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง จัดให้นักเรียนได้รับการอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

เกศร จันทรกำเนต. (2556). **ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนวัดป่าประดู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

และทำความเข้าใจกับนักเรียนเรื่อง กฎระเบียบวินัยของโรงเรียนเป็นประจำ มีการกำหนดบทลงโทษที่เป็นธรรมและชัดเจน นอกจากนี้เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ ห้องน้ำ ห้องส้วมมีความพอเพียง และมีการรักษาความสะอาด ผู้บริหารควรสร้างห้องน้ำให้มีปริมาณเพียงพอกับความ ต้องการของนักเรียนและครู จัดให้มีเวรนักเรียนทำความสะอาดห้องน้ำตอนเช้า กลางวัน และตอนเย็น ตลอดจนแต่งตั้งครูเป็นผู้ควบคุมประจำวัน และจัดให้มีการบันทึกการทำความสะอาดห้องน้ำทุกครั้งที่เวรทำความสะอาด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรจะได้มีการทำวิจัยในแต่ละด้านของการบริหารงานโรงเรียน เพื่อตรวจสอบระดับการบริหารงานภายใน ด้านต่าง ๆ และวัดเจตคติของครูที่มีต่อองค์ประกอบในการปฏิบัติงาน ซึ่งผลการวิจัยนั้น จะได้นำไปใช้เป็นข้อมูลในการ ปรับปรุงการบริหารงานของผู้บริหารในแต่ละด้านให้เหมาะสม

2.2 ควรมีการวิจัยถึงเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางพลี 1

- จารุวรรณ หล่อเงิน. (2559). **ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.** งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วลัยรัตน์ อนุศาสตร์. (2548). **ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- อาคม วัดไธสง. (2547). **หน้าที่ผู้นำในการบริหารสถานศึกษา.** สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ
- Cooper, J. F. (1974). Job Satisfaction of Mississippi sHinds Junior college Teachers as Related to Teaching effectiveness. *Dissertation Abstract International*.32 (3).
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Brothers.

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูผู้สอน
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
THE STUDY OF ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
FOR TEACHERS' OPINION UNDER PRAWET DISTRICT OFFICE, BANGKOK
METROPOLITAN

วิสิทธิ์ โทแก้ว

โรงเรียนสุเหร่าศาลาลอย สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูผู้สอน โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูผู้สอนโรงเรียน จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือครูผู้สอนโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ จำนวน 226 คน สุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และ Independent t-test

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครู ในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของครูที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้นำทางวิชาการ

ABSTRACT

The objective of this research were 1) to study academic leadership of administrators for teachers' opinions under Prawet District Office, Bangkok Metropolitan and 2) to compare the difference of teachers' opinions under Prawet District Office, Bangkok Metropolitan which classified by gender, age and educational level. The sample was 226 teachers who were selected by stratified random sampling. The tool was 5 rating scale questionnaire and data

were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypothesis were tested by independent t-test.

The results reveal that: Teachers' opinion forward academic leadership of administrators for teachers' opinion under Prawet District Office, Bangkok Metropolitan were at high level both in overall and every aspects. The comparison of teachers' opinion forward academic leadership of administrators by gender, age and education were not difference both in overall and each aspect.

Keywords: Teachers' opinion, Academic administration of administrator

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และในมาตราที่ 7 กำหนดไว้ว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย รู้จักรักษาส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ กีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง” อย่างไรก็ตามในการที่จะจัดการศึกษาให้บรรลุตาม

เจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษา ดังกล่าวนั้นบุคลากรสำคัญที่เป็นผู้ปฏิบัติในการจัดการศึกษาคือครู และผู้บริหาร โดยเฉพาะผู้บริหาร โรงเรียนซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ให้เป็นไปในทิศทางที่สามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา จึงควรพัฒนาคุณภาพงานวิชาการทั้งปัจจัยด้านบุคคล กระบวนการ ผลผลิต และพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549) จากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและจากการสังเกตผู้บริหารพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความสนใจงาน ด้านวิชาการน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่นอกสถานศึกษา และใช้ครูไปทำหน้าที่อื่นนอกเหนือจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลให้นักเรียนมีปัญหาด้านการติด 0 ร มส เพิ่มขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดต่ำลง ทำให้ผู้วิจัยจะศึกษาภาวะผู้นำ ทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้สอน

โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการให้ข้อเสนอแนะในการวางแผน กำหนดนโยบาย ตลอดจนพัฒนา ปรับปรุง และหาแนวทางแก้ไข ปัญหาใน ด้านการบริหารงานวิชาการให้ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนา การศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้การ พัฒนาคุณภาพ การศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็น ครูผู้สอนโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขต ประเวศ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความ คิดเห็นครูผู้สอนโรงเรียน ในสังกัด สำนักงาน เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครู ผู้สอนโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ตาม กรอบงานวิชาการ 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนา หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และ ด้านการนิเทศภายในโรงเรียน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ประกอบด้วยครูผู้สอนโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ในปี การศึกษา 2561 จำนวน 16 โรงเรียน ครูผู้สอน จำนวน 540 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง ของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงในทศนีย์ เนตรปะโคณ, 2552) รวมทั้งสิ้น 226 คน แล้วนำมาสุ่มตัวอย่างแบบจัดชั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิง พรรณนา จากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโรงเรียน ใน สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2561 ที่กำหนดขนาดกลุ่ม ตัวอย่างตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงในทศนีย์ เนตรปะโคณ, 2552) รวมทั้งสิ้น 226 คน และสุ่ม แบบแบ่งชั้น Stratified Random Sampling ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บ รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และ t-test

สรุปผลของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูผู้สอนโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) และเมื่อ พิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุก ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการ นิเทศภายในโรงเรียน

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ความคิดเห็นของครูผู้สอนเพศชายกับเพศหญิง ต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายด้าน

3. ครูผู้สอนที่มีอายุตั้งแต่ 20-40 ปี กับอายุมากกว่า 40 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นต่อภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน ในด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการ นิเทศภายในโรงเรียน ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่จบปริญญาตรีกับจบสูงกว่าปริญญาตรีต่อ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งภาพรวมและรายด้าน

อภิปรายผลของการวิจัย

1. การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูผู้สอนโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขต ประเวศ กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาถือว่างานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน จะต้องมีการกำกับ อย่างใกล้ชิด เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างขวัญกำลังใจให้กับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถดำเนิน กิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายนอกสถานศึกษา ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ เนตรประโคน (2552) สภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์เขต 2 อำเภอประโคนชัย พบว่า สภาพภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกสถานศึกษาในทุกโรงเรียนตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 47 ถึงมาตราที่ 49 ได้ระบุไว้ว่า ให้มีระบบ ประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ อันประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายใน และ ระบบประกันคุณภาพภายนอก โดยให้

หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกที่ต้องรับการประเมินอย่างน้อย 1 ครั้งในทุกห้าปี และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ซึ่งทุกโรงเรียนจะต้องดำเนินการปรับปรุงพัฒนางานให้ได้ มาตรฐานการประกันภายใน 14 มาตรฐานเช่นเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2548) และเหตุผลอีก ประการหนึ่งอาจเป็นเพราะข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ข้อ 7 ที่ได้กำหนด มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพในด้านวิชาการของผู้บริหารไว้ได้แก่การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศ การศึกษา นโยบาย และการวางแผนการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา ตลอดจนผู้บริหารจะต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร การบริหารการศึกษาที่ คณะกรรมการคุรุสภารับรองอีกด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549) จากเหตุผลดังกล่าว จึง น่าจะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญระหว่างเพศชายกับเพศหญิงเท่า

เทียมกัน เพราะงานวิชาการใช้สติปัญญา ความรู้ความเข้าใจ ความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ปัจจุบันครูเพศชายและเพศหญิงได้รับการศึกษาอบรมสม่ำเสมอ จึงมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ร่วมกับผู้บริหารได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ยามาดา (Yamada, 2000 อ้างถึงในโยธิน สกุลเดช, 2548) ได้ทำการ วิจัยถึงความรับผิดชอบ และสมรรถภาพในการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษา เมือง เฟส ในรัฐ แคลิฟอร์เนีย พบว่า ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนขึ้นอยู่กับ 1) เตรียมการในด้านการศึกษา 2) ประสบการณ์ในการบริหาร 3) เพศ 4) จำนวนครั้งในการนิเทศผู้ร่วมงาน และ 5) ขนาดของโรงเรียน ส่วนสมรรถภาพของผู้บริหารในการเป็นผู้นำทางวิชาการนั้นขึ้นอยู่กับ 1) เพศ 2) การเตรียมการในด้านการศึกษา 3) ประสบการณ์ในการบริหาร 4) จำนวนครั้งในการนิเทศผู้ร่วมงาน และ 5) ขนาดของ โรงเรียน จากการศึกษาจึงพบว่า มหาวิทยาลัยและโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา ควรจะได้มีโปรแกรมการฝึกอบรมผู้บริหาร สถานศึกษา ในขอบข่ายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเป็นผู้นำทางวิชาการแก่ครูผู้สอนได้ รวมทั้งสามารถประเมินผลเพื่อช่วยเหลือ คณะครูในฐานะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ

3. ผลการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุตั้งแต่ 20-40 ปี

กับอายุมากกว่า 40 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อ พิจารณารายด้าน ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกันทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ในด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกันทั้ง สองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากครูที่มีอายุมาก ได้ทราบปัญหาและเห็นการเปลี่ยนแปลงมาบ้างแล้ว ซึ่ง เมื่อใดที่เกิดปัญหาซ้ำ ๆ กันหรือเหตุการณ์ที่มีการส่งเสริมให้เกิดขึ้นก็สามารถปฏิบัติได้ทันที ส่วนครูที่มีอายุน้อยจะต้องหาโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีแนวทางปฏิบัติ เมื่อมีเหตุการณ์หรือมีปัญหาให้แก้ไขก็สามารถแก้ไขได้เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ซัดสเบอรรี (Sudsberry, 2008) ได้ศึกษาบทบาทของครูใหญ่ในการพัฒนาโรงเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการวิเคราะห์แผนพัฒนาจากการวิจัย พบว่า ในโรงเรียนที่มีระดับการปฏิบัติและมีความต้องการในระดับสูงนั้นครูใหญ่จะมีความกระตือรือร้นในการนำโรงเรียนไปสู่การเปลี่ยนแปลงมากกว่าครูใหญ่ในโรงเรียนที่มีระดับการปฏิบัติและความต้องการต่ำ และยังพบอีกว่า ครูใหญ่ที่

ปฏิบัติงานภายใต้ บรรยากาศที่ครูมีความกระตือรือร้นในการนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน มีความร่วมมือกัน มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ระหว่างครูและนักเรียน มีการปรับการทำงานให้สนองความต้องการของครูและตระหนักถึงความรู้สึกของทุกคนในโรงเรียน เป็นสิ่ง ที่ผลักดันให้การทำงานของครูมีคุณภาพและนักเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

4. ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ทั้งจบการศึกษาปริญญาตรีและจบสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะครูที่จบการศึกษาปริญญาตรีและจบสูงกว่าปริญญาตรี ได้รับการศึกษาอบรมสม่ำเสมอ จึงมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารได้มากขึ้น ซึ่งมักจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในงานวิชาการอยู่เสมอ ๆ ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยโกสิน พูลวัน (2545) ได้ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทฤษฎีของผู้บริหาร โรงเรียนและครูเทศบาลในเขตการศึกษา 10 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีแบบภาวะผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลักอยู่ใน ระดับมาก รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คือ แบบภาวะผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลักและแบบภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก เมื่อ เปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารระหว่างทฤษฎีของผู้บริหารโรงเรียนและครูเทศบาลในเขตการศึกษา 10 พบว่า

ผู้บริหารโรงเรียนและครูเทศบาลมีทัศนคติต่อแบบภาวะผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลักและแบบภาวะผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก ไม่แตกต่างกัน แต่แบบพฤติกรรมที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลักมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อ เปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูเทศบาลในเขตการศึกษา 10 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา อายุประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และ ขนาดของโรงเรียน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูเทศบาลที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์และปฏิบัติงาน ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้อำนวยการเขตประเวศ หัวหน้าฝ่ายการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นระยะ ๆ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับติดตามให้นำผลการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยมีการประเมินที่หลากหลาย และต่อเนื่องและเน้นการประเมินตามสภาพจริง

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรรับฟังและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการ กำหนดเกณฑ์การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

1.6 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนิเทศติดตามการดำเนินงานนิเทศภายในอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

1.7 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการแจ้งผลการนิเทศภายในให้ครูได้ทราบถึงผลการดำเนินงานของตนทุกกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นครูผู้สอนโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

2.3 ควรศึกษาสภาพปัญหาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

2.4 ควรศึกษาเชิงลึกถึงความต้องการผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. (พิมพ์ครั้งที่ 2).**

กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.** กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

โกสิน พูลวัน. (2548). **แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูเทศบาล ในเขตการศึกษา 10.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.

โยธิน สกุลเดช. (2548). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1.** รายงานการศึกษาคิสร, ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร. (2561). **ข้อมูลสารสนเทศ.** ค้นเมื่อ 14 มีนาคม 2561, <http://www.bangkok.go.th/prawet/index>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. (พิมพ์ครั้งที่ 3).** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

_____. (2548). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: พี.เอ็น. เค แอนด์ สกายพริ้นติ้ง.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). **ชุดวิชาการจัดการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ: เลขาธิการคุรุสภา.

**ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์กับการจัดการความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร**
**VISIONARY LEADERSHIP AND SAFETY MANAGEMENT OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER THE SAMUTSAKHON PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE**

กุสุมา แสงแก้ว¹, ปราการ เกิดมีสุข²

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) การจัดการความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิสัยทัศน์กับการจัดการความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี และด้านการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ 2) การจัดการความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการจัดบริการความปลอดภัยในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ตามลำดับ 3) ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารจัดการความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์, การจัดการความปลอดภัย, ประถมศึกษา

ABSTRACT

The objective of this research were to study 1) the visionary leadership of school administrators under the Samutsakhon primary educational service area office 2) the security management of school administrators under the Samutsakhon primary educational service area office and 3) the relationship between visionary leadership and security management of school administrators under the Samutsakhon primary educational service area office. The research samples consisted of 136 school administrators and teachers who had worked at schools under the Samutsakhon primary educational service area office. Data were collected by using 5-point rating scale questionnaire and were statistically analyzed by mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research findings revealed as follows: 1) The visionary leadership of school administrators under the Samutsakhon primary educational service area office, in overall aspects, was found at high level. When considering in each aspect, there was at high level in all aspects by the aspect of teamwork had the highest mean score, followed by the good role model, and the vision respectively. 2) The security management of school administrators under the Samutsakhon primary educational service area office, in overall aspects, was found at high level. When considering in each aspect, there was at high level in all aspects by the aspect of school security services had the highest mean score, followed by the physical environment management, and teaching of education respectively. 3) The visions of school administrators were positively correlated with the safety management of school administrators at a moderate level and were evaluated at significance level 0.01.

Keywords: Visionary Leadership, Security Management, Primary Education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานศึกษา นับว่าเป็นสถานที่สำหรับผู้บริหารในการปฏิบัติหน้าที่อีกทั้งเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของบุคลากร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนต้องใช้ชีวิตในสถานศึกษาในแต่ละวัน ไม่น้อยกว่า 8-10 ชั่วโมง การเรียนรู้และ

สภาพแวดล้อมที่นักเรียนได้รับในสถานศึกษาย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจของนักเรียน นอกจากนี้สถานศึกษาเป็นสถาบันที่สำคัญที่จะเสริมสร้างบุคคลให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญาที่เฉลียวฉลาด และมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้เต็มความสามารถ

(เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์, 2548) ความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการพัฒนาผลสัมฤทธิ์จะประสบความสำเร็จเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้ อย่างมีความสุขและการได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัย กล่าวคือ ถ้าการศึกษาคือความเจริญงอกงามบุคคลจะเจริญงอกงามต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537) สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ได้รับผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและความปลอดภัยของเด็กและเยาวชนไทยในหลายรูปแบบ ทำให้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านทัศนคติและพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน มีค่านิยมแบบบริโภคนิยมอย่างฟุ่มเฟือย การห่างเหินจากศาสนา การทะเลาะวิวาท ติดยาเสพติด การเสพติดลามกอนาจาร ติดเกม รวมทั้งการจมน้ำเสียชีวิต และการประสบอุบัติเหตุจากการเดินทางของเด็กและเยาวชน ฯลฯ และอีกปัญหาหนึ่งที่มีแนวโน้มรุนแรงและหนักมากจนน่าวิตก คือ การแพร่ระบาดของสื่อที่ไม่เหมาะสมหรือสื่อลามกอนาจาร จนทำให้เด็กและเยาวชนไทยซึ่งขาดภูมิคุ้มกันในการบริโภคสื่ออยู่แล้วมีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และนำไปสู่ปัญหาต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

เนื่องจากในปัจจุบันการดูแลรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษายังไม่มีระบบที่ชัดเจนทำให้นักเรียนเกิดอุบัติเหตุขึ้นขณะอยู่ในสถานศึกษา จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากฐานข้อมูลการบาดเจ็บ (Injury Surveillance) ในปี 2558 ที่ผ่านมามีนักเรียนที่ได้รับบาดเจ็บ 2,817 ราย และเสียชีวิตถึง 156 ราย โดยกลุ่มอายุของผู้ได้รับบาดเจ็บ แบ่งได้เป็น ระดับประถมศึกษา (อายุระหว่าง 6-12 ปี) ร้อยละ 71 ส่วนระดับมัธยมศึกษา (อายุระหว่าง 13-18 ปี) ร้อยละ 29 สาเหตุหลักเกิดจากความประมาทเดินเล่น ขาดความรู้ความเข้าใจและการป้องกันที่ถูกต้อง นำมาซึ่งความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน โดยอย่างยิ่งกับเด็กและเยาวชน (กองระบาดวิทยา, 2558) ซึ่งการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องมีการจัดการความปลอดภัยที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่ง สุจินตรา ผริตะโกมล (2548) สรุปว่าการจัดการความปลอดภัยที่ดีในสถานศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาสถานศึกษา เพราะการจัดการความปลอดภัยที่ดีจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของนักเรียน ใช้แนว คิด ของ เอ็ม อัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2548) สรุปว่าการจัดการความปลอดภัยของนักเรียนเป็น กิจกรรมการบริหารอย่างหนึ่งที่สำคัญมากของสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยดำรงรักษาไว้ และปรับปรุงส่งเสริมสวัสดิภาพหรือความปลอดภัยของทุกคนในสถานศึกษา โดยจัดให้มีการค้นหาปัญหาและสาเหตุอุบัติเหตุ การจัดกิจกรรมป้องกันอุบัติเหตุ การให้บริการความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ

และการให้บริการการรักษาพยาบาลเมื่อประสบอุบัติเหตุ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดเพื่อบริการความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดบริการความปลอดภัยในสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสวัสดิศึกษา 3) การจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้ปลอดภัย และ 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแห่งความปลอดภัย การจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 โดยรัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งคุ้มครองพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา ส่งเสริมความเสมอภาคทั้งหญิงและชาย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, 2550) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ที่มีการจูงใจ และกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมรับที่จะปฏิบัติตาม

“นโยบายความปลอดภัย” (Safety Policy) ของสถานศึกษา ผู้บริหารทุกระดับจะต้องมี “ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์” นับตั้งแต่ผู้อำนวยการเรื่อยลงไปจนถึงระดับหัวหน้างาน ซึ่งการวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ “ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ด้านความปลอดภัย” ในสถานศึกษาจะพิจารณาได้จาก 1) นโยบายการป้องกันอุบัติเหตุ และการสร้างเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา ที่มีผู้บริหารอำนวยความสะดวกลงนามเป็นลายลักษณ์อักษร 2) แผนงานและเป้าหมาย ตลอดจนมาตรฐานการดำเนินงานด้านความปลอดภัย และการควบคุมความสูญเสียในสายงานการบังคับบัญชา 3) กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม และสามารถตรวจสอบวัดผลได้ เช่น การตรวจสอบความปลอดภัยในหน่วยงาน การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบกิจกรรมกลุ่มในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น 4) การพูดคุยสอนงานเรื่องความปลอดภัย 5) การมีคู่มือหรือมีมาตรฐานขั้นตอนการทำงานอย่างปลอดภัยในหน่วยงาน 6) การพูดคุยเรื่องความปลอดภัย ทุกครั้งที่มีการประชุม 7) การเป็นตัวอย่งที่ดีในการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล 8) การให้รางวัลแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีพฤติกรรมที่ดีด้านความปลอดภัย 9) การแก้ไข ตักเตือน ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบแห่งความปลอดภัย 10) การสนับสนุนโครงการความปลอดภัยต่าง ๆ ที่ชัดเจน และ 11) การรณรงค์และเอาใจใส่เรื่องความปลอดภัยนอกงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและครอบครัว (วิฑูรย์ สิมะโชติ, 2558) ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัย

จึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์กับการจัดการความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้งภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ที่ส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ซึ่งผลจากการวิจัยดังกล่าวนำมาเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนสถานศึกษาในด้านภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ เพื่อนำไปบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาให้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายในการปฏิรูปการศึกษา ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทุกสถานศึกษา อีกทั้งเพื่อให้องค์กรมีความมั่นคงและสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคงในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและระดับสากลในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2. ศึกษาระดับการจัดการความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

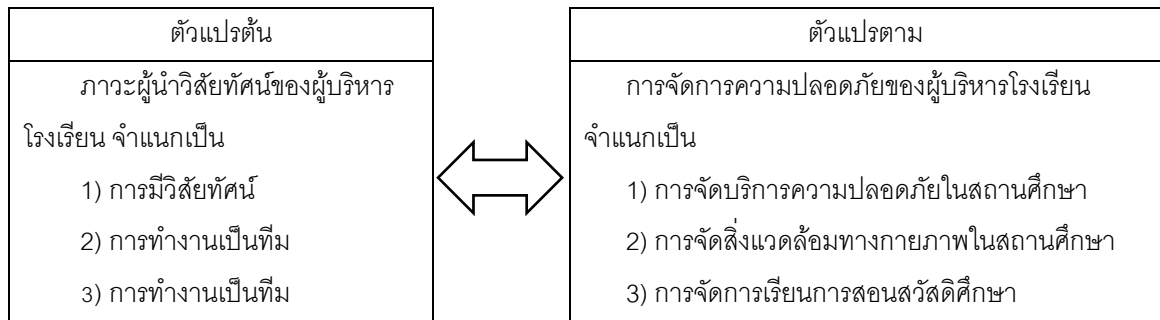
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิสัยทัศน์กับการจัดการความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 206 คน จาก 103 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2560

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 136 คน จาก 103 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2560 ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างมาโดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการกำหนดจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยให้ตำแหน่งเป็นชั้น (Strata) แล้วนำมาคำนวณหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง จะได้กลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 110 คน และผู้บริหาร จำนวน 26 คน รวมทั้งสิ้น 136 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยเชิงพรรณนา ที่มุ่งศึกษาภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารการจัดการความปลอดภัยของการบริหารโรงเรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติอนุมานใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี และด้านการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

2. การบริหารจัดการความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในสถานศึกษารองลงมาคือด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา

3. ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารจัดการความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี และด้านการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะภาวะผู้นำใหม่จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ เพราะสามารถมองการณ์ไกล มองภาพในอนาคตได้ชัดเจนเพื่อกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือวางแผนป้องกันปัญหาต่าง ๆ ไม่ให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ แปลกใหม่เพื่อกระตุ้นให้ครูนำความคิดสร้างสรรค์จินตนาการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเต็มกำลังความสามารถ อีกทั้งภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ จะสามารถคาดการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสถานการณ์ในอนาคต ทำให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย โดยการเพิ่มประสิทธิภาพและความรับผิดชอบให้กับผู้ตามให้ร่วมตัดสินใจโดยผู้บริหารเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษา และสนับสนุนบุคลากรได้พัฒนาคุณภาพของผลผลิตและการบริการ รวมถึงวิธีการให้เป็นแบบอย่างทำให้ผู้ตามเกิดความไว้วางใจ (Hatch, 2009) โดยเฉพาะวิสัยทัศน์จะช่วยให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ (Attainable or Achievable) บุคลากรทำงานด้วยความมั่นใจและมีความสุขในการทำงาน และมีขวัญกำลังใจ (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2538) สอดคล้องกับผลวิจัยของ Dhammika (2014) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์กับพฤติกรรมการเป็นพลเมืองในองค์กร : การประเมินผลกระทบของความแตกต่างในศาสนา ผลวิจัยพบว่า 1) มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างภาวะผู้นำวิสัยทัศน์กับพฤติกรรมการ

เป็นพลเมืองดีในองค์กรอย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านความมั่นคงและความปลอดภัย ด้านแรงจูงใจ และด้านความเป็นอยู่ 2) การจัดการความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในสถานศึกษา ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมีการนำการจัดการคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management) มาให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้เป็นหลักในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งการบริหารดังกล่าวมุ่งผู้รับบริการเป็นสำคัญซึ่งได้แก่ นักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงบริหารงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยมีการจัดสวัสดิการการดูแลรักษาความปลอดภัยเป็นอย่างดี การจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษานับว่าเป็นสิ่งสำคัญเพราะช่วยลดสาเหตุของการบาดเจ็บหรือตายจากอุบัติเหตุ ช่วยป้องกันให้เกิดความปลอดภัย (สุชาติ โสมประยูร และเอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์, 2552) อีกทั้งการสอนสวัสดิการศึกษายังช่วยให้นักเรียนรู้จักป้องกันหรือหลีกเลี่ยงการกระทำต่าง ๆ ที่เป็นอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นขณะมาโรงเรียน อยู่ในโรงเรียน

และกลับจากโรงเรียนสู่บ้าน (เผด็จ เปล่งปลั่ง, 2547) สอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงศักดิ์ สิทธิเสน (2549) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดการด้านความปลอดภัยให้แก่นักเรียนของโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับที่เห็นด้วยอย่างมากในทุกด้าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ ศรัณยา บุญประกอบ (2549) ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและด้านทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นและผู้ปกครองมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการจัดการความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำวิสัยทัศน์จะมองภาพอนาคตได้อย่างชัดเจนเพื่อวางแผนในการจัดการความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน สามารถสร้างและสื่อสารวิสัยทัศน์ในอนาคตของสถานศึกษา โดยชี้ให้เห็นว่าจะเจริญเติบโตและมีสภาพที่ดีขึ้นจากปัจจุบันอย่างแน่นอน โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพ ความเป็นอยู่และปลอดภัยในโรงเรียน (Robbin, 2009) อีกทั้งภาวะผู้นำวิสัยทัศน์จะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) มีสำนึกของความเร่งด่วนในการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับทุกคนในสถานศึกษา มีการ

การวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสมดุลและมีความคิดก้าวไกลไปข้างหน้าอยู่เสมอ โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพ และปลอดภัยของนักเรียนให้สามารถใช้ชีวิตในโรงเรียนอย่างมีความสุข (เนตรพัฒนา ยาวีราข, 2550)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี และด้านการทำงานเป็นทีมส่งผลต่อการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สมควรที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการพัฒนาวิสัยทัศน์การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากร และด้านการทำงานเป็นทีมให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

1.2 การจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนด้านการเรียนการสอนสวัสดิศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สมควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา โดยสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ

1.3 ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดสมควรที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 วางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีวิสัยทัศน์มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น ๆ เช่น วัฒนธรรมสถานศึกษา ภาวะผู้นำคุณภาพ ภาวะผู้นำกลยุทธ์ กับการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

2.2 ควรศึกษาการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ในหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ในรูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพหรือการพัฒนาหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง

กองระบาดวิทยา. (2558). รายงานการเฝ้าระวังการบาดเจ็บของเด็กในปี 2558. จากโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บในระดับจังหวัด กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นเมื่อ 15

พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.hiso.or.th/hiso/analystReport>

เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2550). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ:

เซ็นทรัลเอนกซ์ เพรส.

เผด็จ เปล่งปลั่ง. (2547). การพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียน

อนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2537). ประมวลสาระชุดวิชา: การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย

ศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47. ก, 24 สิงหาคม 2550, หน้า 1-127.

วิฑูรย์ สิมะโชติ. (2558). จากธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมสู่อุตสาหกรรมสีเขียว. กระทรวง

อุตสาหกรรม. วิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2538). วิสัยทัศน์กับการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วารสารข้าราชการ.

ศรัณยา บุญประกอบ. (2549). การศึกษาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน

เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ

บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

_____. (2556). คู่มือแนวทางและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สุจินตรา ฤทธิ์โกมล.(2548). **การจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุชาติ โสมิตร และเอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์. (2552). **คู่มือเอเชียวิตรอดจากอุบัติเหตุภัยและพิบัติภัยทุกชนิด.** กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ

เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์. (2548). **ความปลอดภัย.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร.

Robbins. S.P. (2009). **Essentials of Organizational Behavior.** 8th Edition. Pearson Education. Inc. Prentice Hall. Diamond. (In Japanese).

Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities.** Educational and Psychological Measurement. 30, 607 – 610.

การดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัดสภาพแวดล้อมของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
PERFORMANCE OF SCHOOL IMPLEMENTATION IN ENVIRONMENTAL
MANAGEMENT OF SCHOOLS UNDER THE SAMUTSAKHON PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิษัญญา เอี่ยมชาศรี

โรงเรียนวัดอ้อมน้อย (มิตรครูราษฎร์รังสรรค์) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามตำแหน่งงานและสถานที่ตั้งของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ทั้งภายในและภายนอกอาคารอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามตำแหน่งงาน พบว่าผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติมากกว่าครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ยกเว้นด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในที่ถูกรับรู้และครูมีระดับการระดมความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่าผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเขตอำเภอเมืองมีระดับการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารและครูนอกเขตอำเภอเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพในการจัดสภาพแวดล้อม, ประถมศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and compare the performance of school implementation in environmental management of schools under the Samutsakhon primary

educational service area office which classified by job position and school location. The survey samples of this study consisted of 136 school administrators and teachers who had worked at schools under the Samutsakhon primary educational service area office. The instruments used for data collection were a 5-rating scale questionnaire. The data were analyzed by using descriptive statistics, they were mean, standard deviation and t-test.

The research findings were as follows: 1) The performance of school implementation in environmental management of schools under the Samutsakhon primary educational service area office both inside and outside the school building in overall and individual aspects was at a high level. 2) The school administrators perceived the overall performance of school implementation in environmental management under the Samutsakhon primary educational service area office and each aspects of environmental management at a significantly higher level of appropriateness than teachers at .01. Except for the environmental management of inside the school building was found that the school administrators and teachers had undergone the operation was no different. 3) School administrators and teachers who had worked in the city had a more practical level than school administrators and teachers who had worked outside the city with the statistically significant level at .01.

Keywords: Performance in Environmental Management, Primary Education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีของนักเรียน จะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิด จิตใจและคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ ย่อมทำให้ครู และนักเรียนได้รับอิทธิพล อันจะเป็นประโยชน์ ในการที่นักเรียนจะได้พัฒนาตนเองให้เต็ม ความรู้ ความสามารถ และเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของ บุคคลเป็นแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษาเพื่อ พัฒนาเป้าหมาย เสริมสร้างพลังความสามารถ

ของแต่ละบุคคลที่มีอยู่ในตนเองให้เจริญเติบโต อย่างเต็มขีดความสามารถ เต็มศักยภาพ จะได้รับการกระตุ้นและพัฒนาโดยการจัด กระบวนการเรียนรู้ ซึ่งบทบาทของครูเป็นผู้ เชื้ออำนวยการกระตุ้นการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ ตามสภาพและธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2551)

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าสภาพแวดล้อม ของโรงเรียนย่อมมีความสัมพันธ์กับการพัฒนา นักเรียน โรงเรียนที่มีความสะอาด สงบร่มรื่น อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และทรัพยากรอื่น ๆ ของโรงเรียนที่มีการดูแลรักษา

อำนวยความสะดวก พอเพียงและอยู่ในสภาพ
ใช้การได้ดี พร้อมทั้งจะให้ครูและนักเรียนใช้ได้
ตลอดเวลา ย่อมส่งผลให้ทุกคน ที่อยู่ในโรงเรียน
มีจิตใจแจ่มใส รักความสะอาดและรักความร่ม
รื่น ถือว่าเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตาม
หลักสูตรที่จะเกิดขึ้นในตัวนักเรียน นับเป็น
บทบาทที่สำคัญยิ่งของโรงเรียนในการจัด
สภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ดีขึ้น นอกจาก
โรงเรียนจะมีบทบาทในการจัดสภาพแวดล้อม
ภายในโรงเรียน อันได้แก่ การจัดให้มีห้องเรียน
ห้องปฏิบัติการ ที่มีไว้ฝึกกิจกรรมการเรียนการ
สอน มีห้องสมุดไว้เป็นแหล่งการเรียนรู้ มีพื้นที่สี
เขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงและ
อยู่ในสภาพใช้การได้ดี การบริการส่งเสริม
สุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของนักเรียน
ยังจำเป็นที่จะต้องจัดให้กับนักเรียนอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัย
ตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการจัด
สภาพแวดล้อมและการบริการภายในโรงเรียน
ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีความสุข
ปลุกฝัง การมีระเบียบวินัย มีความ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรัก ความสามัคคีในหมู่
คณะ มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง มีความ
ปลอดภัยในการดำรงชีวิต ดังนั้น ทางโรงเรียน
ต้องจัดการให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อ
นักเรียนจะได้เรียนรู้สิ่งที่ดีและถูกต้อง และ
นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ผู้วิจัยให้ความสนใจที่
จะทำวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของ
สถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัด
สภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

เพื่อนำไปใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมและการ
บริการให้เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการจัด
การศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงระดับการดำเนินงาน
ของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัด
สภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการ
ดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพ
ในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรสาคร โดยจำแนกตามตำแหน่งงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการ
ดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพ
ในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรสาคร โดยจำแนกตามสถานที่ตั้งของ
สถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาถึงการดำเนินงานของ
สถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัด
สภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใน
ครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้
เน้นการดำเนินงานของสถานศึกษาด้าน
ประสิทธิภาพในการจัดสภาพแวดล้อมของ

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรสาคร ใน 2 ด้าน ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคาร
จำแนกเป็น

1.1 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ
การเรียนรู้

1.2 การจัดสภาพแวดล้อมที่
ปลอดภัย

1.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่ถูก
สุขลักษณะ

2. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอก
อาคาร จำแนกเป็น

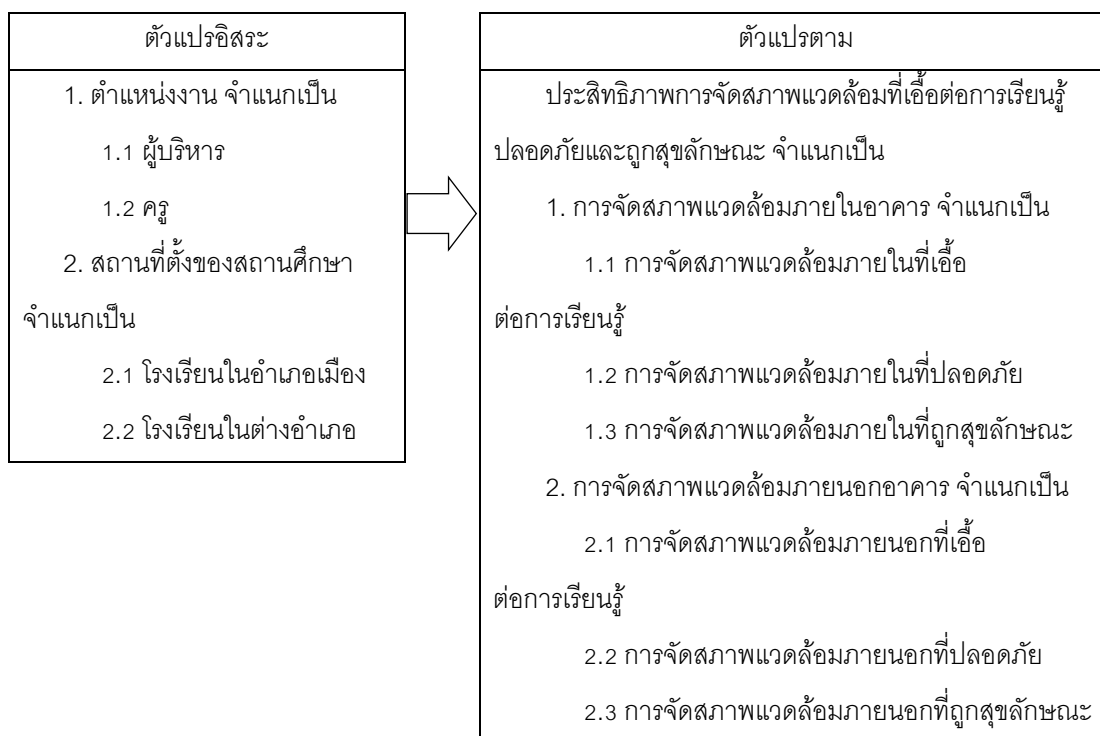
2.1 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ
การเรียนรู้

2.2 การจัดสภาพแวดล้อมที่
ปลอดภัย

2.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่ถูก
สุขลักษณะ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่ม
ตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 103 โรงเรียน ๆ
ละ 2 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน ครู 1 คน รวม
ทั้งสิ้น 206 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
มีจำนวน 136 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 15 คน
และครู 121 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีจำนวน 136 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 15 คน และครู 121 คน ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนขั้นต่ำที่ยอมรับได้ มีความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการประมาณค่าพารามิเตอร์ใช้สถิติ t-test

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, $SD. = 0.64$) เมื่อพิจารณาการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, $SD. = 0.65$) เมื่อพิจารณาการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, $SD. = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารที่ถูกสุขลักษณะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, $SD. = 0.60$) รองลงมาคือด้านการจัด

สภาพแวดล้อมภายในที่ถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 4.24$, $SD. = 0.70$) และด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21$, $SD. = 0.66$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกที่ปลอดภัย ($\bar{X} = 4.05$, $SD. = 0.72$)

2. การดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร

2.1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, $SD. = 0.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดให้มีพื้นที่สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ภายนอกอาคารเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{X} = 4.19$, $SD. = 0.72$) รองลงมาคือ โรงเรียนมีอาคารเรียนและอาคารประกอบ เหมาะสำหรับการใช้งาน ($\bar{X} = 4.18$, $SD. = 0.69$) และโรงเรียนจัดให้มีการประเมินการใช้สถานที่หรือแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.15$, $SD. = 0.74$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีการวางแผนและให้เด็กได้มีโอกาสออกมาเรียนรู้ในห้องเรียน ($\bar{X} = 3.82$, $SD. = 0.91$)

2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารที่ปลอดภัย ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, $SD. = 0.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนจัดให้มีสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนามที่เหมาะสมกับปลอดภัยสำหรับเด็กภายนอกอาคาร ($\bar{X} = 4.22$, $SD. = 0.78$) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้มีสภาพที่ใช้งานได้ดีตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.18$, $SD. = 0.71$) และโรงเรียนมีที่ตั้งเป็นสัดส่วน มีอาณาเขตชัดเจน ตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ผุ่นละออง กลิ่น เสี่ยงรบกวน และพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย ($\bar{X} = 4.15$, $SD. = 0.69$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษากับครู บุคลากร และนักเรียน ($\bar{X} = 3.61$, $SD. = 0.65$) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารที่ถูกสุขลักษณะ ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, $SD. = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมี

พื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูลที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะเพียงพอ และมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน ($\bar{X} = 4.37$, $SD. = 0.56$) รองลงมาคือ โรงเรียนจัดให้มีน้ำดื่มที่สะอาดสำหรับบริโภคภายนอกอาคาร เด็กมีแก้วน้ำส่วนตัวและมีการล้างจัดเก็บให้ถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 4.23$, $SD. = 0.69$) และโรงเรียนมีการดูแลสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารให้ถูกสุขลักษณะ เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดปลอดภัย ร่มรื่น สวยงาม ($\bar{X} = 4.22$, $SD. = 0.68$) และโรงเรียนมีการจัดสถานที่ภายนอกอาคารสำหรับเก็บน้ำสะอาด ปลอดภัย เพื่อดื่มใช้อย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.22$, $SD. = 0.65$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดการดูแลสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารให้ถูกสุขลักษณะ เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดปลอดภัย ร่มรื่น สวยงาม ($\bar{X} = 4.21$, $SD. = 0.68$)

3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติมากกว่าครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ยกเว้นด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในที่ผู้บริหารและครู มีระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามสถานที่ตั้งของสถานศึกษา ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า ครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเขตอำเภอเมือง

มีระดับการปฏิบัติมากกว่าครูและผู้บริหารนอกเขตอำเภอเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. การดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารอยู่ในระดับมาก และการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารมากกว่าการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร และถ้าพิจารณารายละเอียดของแต่ละด้านจะเห็นว่าระดับการดำเนินงานมากที่สุดไปหาน้อย คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารที่ถูกสุขลักษณะ การจัดสภาพแวดล้อมภายในที่ถูกสุขลักษณะ การจัดสภาพแวดล้อมภายในที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมภายในที่ปลอดภัย การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกที่ปลอดภัย จากผลการวิจัยดังกล่าวเมื่อมาพิจารณารายละเอียดของเนื้อหาได้ดังนี้

1.1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานที่อยู่ระดับมากคือ โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศภายในอาคารเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของโรงเรียนอนุบาลคือการจัดบรรยากาศที่สะอาดตา

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดำรง อ่อนน้อม (2552) ที่ได้ศึกษาการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนดำเนินการทั้ง 4 ด้าน โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการดังนี้ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่ถูกสุขลักษณะ คือ โรงเรียนจัดทำแผนงานโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ด้านการเสริมสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม โรงเรียนให้การยกย่องชมเชยบุคลากรและนักเรียนที่มีผลงานดีเด่นด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา โรงเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในวันสำคัญและร่วมกันปลูกไม้ดอกไม้ประดับในโรงเรียน ด้านการประสานงานและร่วมมือกับชุมชน พบว่าผู้บริหารและบุคลากรให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ชมรม สมาคม ดำเนินการรณรงค์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ไม่ได้ดำเนินการคือ การจัดทำแผนงานระยะยาว การปลูกต้นไม้ยืนต้น การจัดหาสื่อ ไปสเตอร์ สไลด์ วีดีโอ หนังสือ เอกสาร วารสารต่าง ๆ ไว้เพิ่มความรู้ การนำผลการประเมินการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาไปใช้ ไม่ได้ประสานงานกับชุมชนเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน และชุมชน สำหรับปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ ขาดงบประมาณและขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ

1.2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่ปลอดภัย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานที่อยู่ระดับมากคือ โรงเรียน

มีการตรวจสอบสิ่งที่ชำรุดหรือสิ่งที่จะเป็นอันตรายภายในอาคาร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครนายกผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน มีการปฏิบัติระดับมาก เมื่อศึกษารายโรงเรียนพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นโรงเรียนแห่งที่ 3 มีการปฏิบัติระดับปานกลาง 2 รายการ คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และการรักษาความปลอดภัยภายในอาคารเรียน

1.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคารที่ถูกสุขลักษณะ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานที่อยู่ระดับมากคือ โรงเรียนมีพื้นที่สำหรับแปรงฟัน ล้างมือและทำความสะอาดร่างกาย เหมาะสมกับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครนายกผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การบริการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน มีการปฏิบัติระดับมาก เมื่อศึกษารายโรงเรียน

พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นโรงเรียนแห่งที่ 3 มีการปฏิบัติระดับปานกลาง 2 รายการ คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และการรักษาความปลอดภัยภายในอาคารเรียน

1.4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานที่อยู่ระดับมากคือ โรงเรียนจัดให้มีพื้นที่สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ นอกอาคารเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุชิต จันทศิลา (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนหนองทุ่มวิทยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสีพัฒนาความสะอาดโรงเรียน โดยในวงรอบที่ 1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้ร่วมกันประชุมแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญ และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ได้ข้อสรุป นำมาวางแผนและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสีพัฒนาความสะอาดโรงเรียน ส่งผลให้สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนได้รับการพัฒนามากขึ้น มีบริเวณโรงเรียนที่สวยงาม สะอาด และเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น สวนหย่อมบริเวณหน้าอาคารเรียนได้รับการตัดตกแต่ง เป็นที่พอใจของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล แต่ยังมี

ข้อพิจารณา เกี่ยวกับการนิเทศติดตามการปฏิบัติงาน ซึ่งทั้งนักเรียนครู ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครอง ควรเอาใจใส่ แนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด จริงจัง และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะทำให้การพัฒนามีประสิทธิภาพมากขึ้นกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้ประชุมเพื่อรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์สาเหตุเพื่อนำมาปรับปรุงกลยุทธ์ในการพัฒนาในรอบที่ 2 โดยเพิ่มการนิเทศติดตาม กำกับ ดูแล คอยแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาบรรลุความมุ่งหมายตามที่ได้ตั้งไว้ โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้ ของนักเรียน และต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาบรรลุความมุ่งหมายตามที่ได้ตั้งไว้ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารที่ปลอดภัย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานที่อยู่ระดับมาก คือ โรงเรียนจัดให้มีสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนามที่เหมาะสมกับปลอดภัยสำหรับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรยา ช่างมกล (2550) ที่ได้เสนอแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ดังนี้ โรงเรียนเป็นสถานที่เด็กจะต้องเข้าไปใช้ชีวิตอยู่วันละไม่น้อยกว่า 6-7 ชั่วโมง เป็นเวลา 3-6 ปี และโรงเรียนก็มีใช่เป็นเพียงที่คุ่มแดด คุ่มฝน มีโต๊ะและที่นั่งตลอดจนอุปกรณ์การสอนเท่านั้น แต่เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเด็กในด้านเป็นตัวอย่างแก่เด็ก สิ่งที่เด็กพบเห็นที่โรงเรียนในระยะยาววัยจะอยู่ในความทรงจำของเด็กไปตลอดอายุขัย ฉะนั้น จึงนับได้ว่าโรงเรียนเป็นแหล่งที่มีอิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจ ทศนคติ และอุดมคติในชีวิตการเรียน

ต่อไป จนถึงชีวิตการทำงานของเด็กทุกคน และประการสำคัญที่สุดโรงเรียนและลักษณะสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ จะมีผลต่อสุขภาพพลานามัย และความปลอดภัยต่อชีวิตของเด็กในโรงเรียนตลอดจนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชุมชนนั้นอีกด้วย

1.5 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารที่ถูกสุขลักษณะ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานที่อยู่ระดับมากคือ โรงเรียนมีพื้นที่เก็บสิ่งปฏิกูลที่เหมาะสมถูกสุขลักษณะ เพียงพอ และมีการกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรวิวรรณ ชินตระกูล (2551) ที่ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะเกี่ยวกับที่ตั้งและบริเวณโรงเรียนไว้ว่า การตั้งโรงเรียนควรเลือกสถานที่ปลูกสร้างโรงเรียนในที่ที่เหมาะสมกับ ความต้องการของชุมชนปลอดภัย สวยงาม และสามารถใช้น้ำให้เป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมสันทนาการให้มากที่สุด ที่มีการสัญจรไปมาสะดวก ไม่ควรห่างไกลจากย่านชุมชนเกินกว่า 2 กิโลเมตร ควรจัดให้มีการความปลอดภัยในท้องถิ่นหลวง ไม่ควรเลือกปลูกโรงเรียนในที่สูง หรือไหล่เขา เพราะอาจเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย โรงเรียนควรตั้งให้ห่างจากสถานที่ที่มีเสียงรบกวน หรือเสียงรบกวนประจำจนเป็นเหตุรำคาญ เช่น โรงงานที่ใช้เสียง หรือโรงงานที่ทำให้เกิดฝุ่นละออง ได้แก่ โรงงานไม้หิน โรงงานซีเมนต์ เป็นต้น และควรตั้งให้ห่างจากแหล่งน้ำ ที่ทิ้งขยะมูลฝอย และแหล่งน้ำโสโครก ไม่น้อยกว่า 500 เมตร เพื่อให้พ้นจากกลิ่น ฝุ่นละออง และแมลง ตลอดจนสัตว์ที่อาจ

เป็นพาหนะนำโรคและก่อเหตุรำคาญ พื้นดินควรเป็นดินร่วนแห้ง ไม่มีสิ่งทำให้เกิดการสีกกร่อนง่าย สามารถสร้างสวนครัว ทำสวนเกษตรได้เหมาะสม เพราะน้ำซึมได้ง่าย ไม่เป็นโคลนในฤดูฝนควรเป็นที่ระดับสูงพอสมควรน้ำท่วมไม่ถึงหรือสามารถสร้างระบบระบายน้ำได้ง่าย มีน้ำใช้เพียงพอ คุณภาพดี ควรมีต้นไม้ใหญ่บ้าง เพื่อช่วยบังความร้อนและแสงแดดในฤดูที่อากาศร้อนจัด หรือบังลมในที่ที่มีลมจัด มีแสงแดดส่องถึงตลอดวัน มีหญ้าหรือพันธุ์ไม้รักษาหน้าดินให้ชุ่มชื้นพอสมควร และจะได้ไม่เป็นฝุ่นฟุ้งในฤดูแล้ง และควรมีแผนจัดแบ่งบริเวณพื้นดินนอกอาคารให้น้ำดู ควรจัดเป็นสนามเด็กเล่น สนามกีฬา และสวนดอกไม้ ไม้ใบและไม้ยืนต้นโดยพยายามอนุรักษ์ของเดิมที่มีอยู่ตามธรรมชาติให้มากที่สุด เพื่อก่อให้เกิดบรรยากาศที่น่ารื่นรมย์ เป็นผลดีทั้งด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยและด้านจิตใจ

2. ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ปลอดภัย และถูกสุขลักษณะของสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติมากกว่าครูทั้งโดยรวมและรายด้าน ยกเว้นด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในที่ถูกผู้บริหารและครู มีระดับการระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ซึ่งในมุมมองของผู้บริหารจะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากกว่าครูซึ่งเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจะสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่ครูต้องการหรือสิ่งที่ไม่เพียงพอที่ครูต้องการแสดงออกมาทางความคิดเห็นซึ่งจะน้อยกว่าผู้บริหาร และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านประสิทธิภาพการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ปลอดภัย และถูกสุขลักษณะของโรงเรียนอนุบาลเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเขตอำเภอเมืองมีระดับการปฏิบัติมากกว่าครูและผู้บริหารนอกเขตอำเภอเมืองซึ่งเป็นบริบทที่ต่างกัน โรงเรียนในอำเภอเมืองจะมีความพร้อมและมีการแข่งขันด้านต่าง ๆ สูง จึงทำให้ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่าโรงเรียนที่อยู่นอกอำเภอเมือง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 จากผลการศึกษาด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองมีระดับการปฏิบัติที่มากกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ต่างอำเภอ ทุกด้านทั้งโดยรวมและรายด้าน ดังนั้นเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย โรงเรียนที่อยู่ในต่างอำเภอควรมีพัฒนาและปรับปรุงด้านการจัดสภาพแวดล้อม โดยการศึกษาดูงาน แล้วนำมาพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษาของตนเอง

1.2 ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่างกัน ซึ่งในความคิดเห็นของผู้บริหารจะมีมากกว่าครู ดังนั้น ผลจากการวิจัยสามารถนำไปวิเคราะห์และนำไปปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนได้ โดยเฉพาะเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารที่เอื้อต่อการเรียนรู้และปลอดภัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การวางแผน การบริหารจัดการเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอก

2.2 ควรศึกษาวิจัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

ปฏิกม พงษ์ประเสริฐ. (2550). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการในโรงเรียน

เทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองนครนายก. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รวิวรรณ ชินตระกูล. (2551). การศึกษากระบวนการสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2551). หลักสูตรสารานุกรมวิชาชีพครู: เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

อนุชิต จันทศิลา. (2551). การพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนหนองทุ่มวิทยา อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย. มหาสารคาม: สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(6): 607-610.

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

ROLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND STUDENT-CENTERED
LEARNING PROCESS OF SCHOOLS UNDER THE CHONBURI PROVINCIAL
ADMINISTRATION ORGANIZATION

อารียา อังสนุ¹, จุฬารัตนภรณ์ ณะแพทย์²

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี 2) ศึกษาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัย ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2560 ในระดับอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมาคือทักษะด้านมนุษย ($\bar{X} = 4.26$) และทักษะด้านมโนภาพ ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ 2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือการประเมินผล การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.18$) การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.17$) สื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.10$) การสร้างความร่วมมือกับชุมชน ($\bar{X} = 4.00$) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.88$) และการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ 3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี (X_1) มีความสัมพันธ์กับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี (Y_1) ($r = .235$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทักษะด้านมนุษย (X_2) กับการ

จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ (Y2) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .327$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา, การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ABSTRACT

This research aimed 1) to study the roles of school administrators under the Chonburi provincial administration organization 2) to study the student-centered learning process of schools under the Chonburi provincial administration and 3) to study the relationship between roles of school administrators and student-centered learning process of schools under the Chonburi provincial administration. The samples consisted of 186 teachers who had taught in schools under the Chonburi provincial administration organization. The instruments used to collect data were questionnaires with five levels rating scales. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient.

The results of the study were found that: 1) The roles of school administrators under Chonburi provincial administration organization in overall aspect were at high levels (Mean = 4.27). When considering in each aspect, sorted by descending was found that the technical skills (Mean = 4.31) had the highest mean scores, followed by human skills (Mean = 4.26) and conceptual skills (Mean = 4.24) respectively. 2) The student-centered learning process of schools under the Chonburi provincial administration organization in overall aspect were at high levels (Mean = 4.05). When considering in each aspect, sorted by descending was found that learning process (Mean = 4.19) had the highest mean scores, followed by learning evaluation (Mean = 4.18), curriculum and development (Mean = 4.17), learning media and resources (Mean = 4.10), collaboration with the community (Mean = 4.00), research for learning development (Mean = 3.88) and personnel development (Mean = 3.85) respectively. 3) The roles of school administrators (X_1) was related to student-centered learning process of schools (Y_1) ($r = .235$) The highest correlated were: human skills (X_2) with learning media and resources (Y_2) with positively correlated at moderate level ($r = .327$), the statistically significant at .01 level. The least correlated were human skills (X_2) with learning evaluation (Y_3) with positively correlated at low level ($r = .241$), the statistically significant at .01 level.

Keywords: Roles of School Administrators, Student-Centered Learning Process

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนในหมวด 4 มาตรา 22-30 มีนัยตามสาระที่กำหนดว่า สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาโดยยึดหลักให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้จึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามศักยภาพ มีสาระการเรียนรู้ที่ครอบคลุมความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การผสมผสานสาระความรู้ การบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมในทุกวิชา พึงจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียน แหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต โดยมีกลไกสำคัญคือ ให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ และในการพัฒนาประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน การประสานสัมพันธ์กับทุกฝ่ายในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและผู้เรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญที่ผู้เรียนควรมีผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระสำคัญตามความในมาตราดังกล่าวสื่อความได้ว่าหากการจัดการศึกษาของครูมีการปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแล้ว คงไม่มีคำกล่าวที่ว่า ระบบการศึกษาไทยและการวิจัยไทยตกอยู่ในภาวะล่อเลียนและพึ่งพาแหล่งความรู้ และนิยมการเรียนรู้จากแหล่งภายนอกมากกว่า (นรินทร์ สังข์รักษา,

2551) เพราะครูคือกลไกสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ การส่งเสริมและพัฒนาทักษะการวิจัย การเผยแพร่เทคนิคการเรียนการสอนที่มีจุดมุ่งเน้นทักษะการคิด และความสามารถเชิงวิชาการให้กับบุคลากรในโรงเรียน จึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องตระหนัก และร่วมมือกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีมีทั้งสิ้น 11 โรงเรียนเปิดสอนในระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ละโรงเรียนมีจำนวนนักเรียนมากน้อยแตกต่างกันออกไปปัญหาที่พบมีหลายด้านเช่น ผู้ปกครองย้ายโรงเรียน เด็กนักเรียนขาดเรียนไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร ความคิดเห็นและแนวทางการจัดการเรียนระหว่างผู้บริหารและครูบางครั้งขัดแย้งกัน ครูได้รับมอบหมายงานมากทำให้สอนได้ไม่เต็มที่ ผู้ปกครองไม่ค่อยมีการติดต่อกับผู้บริหารโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่คาดหวังไว้ ปัญหาดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีบทบาทในการจัดการเรียนสอนโดยการมุ่งเน้นไปที่เด็กนักเรียนเป็นอันดับแรก ๆ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความสุขในการเรียนและอยากมาเรียนมากขึ้น จะเห็นได้ว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานั้นสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะเป็นผู้นำนโยบายของรัฐบาลมาสานต่อให้ไปสู่เป้าหมาย เป็นผู้นำในการวางแผน วางแนวทางในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นผู้ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เพื่อนำผลจากการวิจัยไปใช้พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

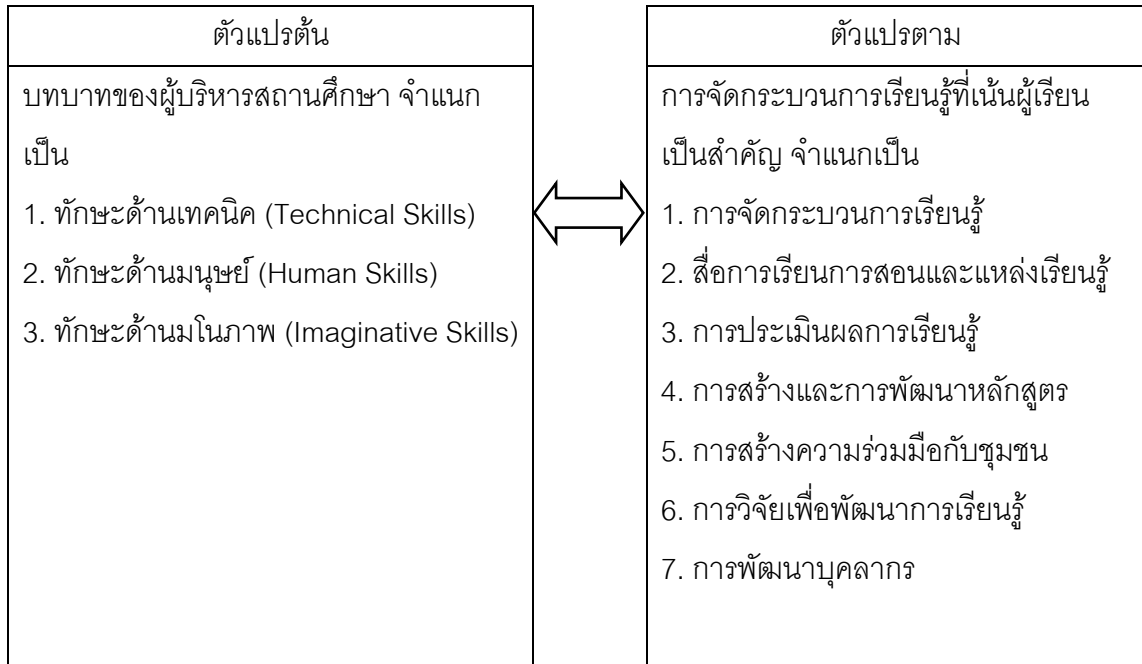
ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้ตามแนวคิดของ Robert (1995)

ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) 2) ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skills) 3) ทักษะด้านจินตภาพ (Imaginative Skills) และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้แนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542) มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 2) สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ 3) การประเมินผลการเรียนรู้ 4) การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร 5) การสร้างความร่วมมือกับชุมชน 6) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และ 7) การพัฒนาบุคลากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2560 ที่เปิดสอนในระดับอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษา รวมทั้งสิ้น 352 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2560 ในระดับอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษา โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางกำหนดขนาดของ Krejcie and Morgan (1970) แล้วดำเนินการสุ่มชั้นภูมิ และสุ่มแบบง่าย (Stratified Random Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 186 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมาคือทักษะด้านมนุษย (Human Skills) ($\bar{X} = 4.26$) และทักษะด้านมโนภาพ (Imaginative Skills) ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ในทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.38$)

และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สามารถทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมครูได้อย่างเรียบร้อย ($\bar{X} = 4.17$)

1.2 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ในทักษะด้านมนุษย (Human Skills) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.39$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้คำปรึกษาคำแนะนำ เพื่อความก้าวหน้าแก่ครู ($\bar{X} = 4.14$)

1.3 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ในทักษะด้านมโนภาพ (Imaginative Skills) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นำความรู้และวิธีการที่หลากหลายมาช่วย

ในการวางแผนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.41$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ กำหนดขอบข่ายงานโดยบริหารงานตามภารกิจ ทั้ง 4 งานของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.05$)

2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.19$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.18$) การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.17$) สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.10$) การสร้างความร่วมมือกับชุมชน ($\bar{X} = 4.00$) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.88$) และการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.27$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ส่งเสริมให้ครูทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.06$)

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับ

มาก ($\bar{X} = 4.10$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูสร้างสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน ($\bar{X} = 4.24$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.99$)

2.3 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเองและเพื่อน ($\bar{X} = 4.30$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดให้มีการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 4.06$)

2.4 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดทำแผนการเรียนตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ติดตามผลการใช้แผนการเรียน เพื่อปรับปรุงและพัฒนา ($\bar{X} = 4.12$)

2.5 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการสร้างความร่วมมือกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ($\bar{X} = 4.09$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.95$)

2.6 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.90$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นำผลการวิจัยมาพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X} = 3.84$)

2.7 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาบุคลากรโดยรวม ($\bar{X} = 3.85$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา ($\bar{X} = 3.90$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดหาเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เผยแพร่ให้แก่ครู ($\bar{X} = 3.78$)

3. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี (X_1) มีความสัมพันธ์กับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี (Y_1) ($r = .235$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ทักษะด้านมนุษย (Human Skills) (X_2) กับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ (Y_2) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .327$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ บทบาทของ

ผู้บริหารสถานศึกษา ทักษะด้านมนุษย (Human Skills) (X_2) กับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ (Y_3) มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำ ($r = .241$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เป็นผู้มีภาวะผู้นำสูง คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และรับบทบาทของตนเองเป็นอย่างดี จึงสามารถทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คาวิ เจริญจิตต์ (2557) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง โดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิควิธี ตามลำดับ และการบริหารวิชาการของสถานศึกษาตามความ

คิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ตระหนักดีว่าการเรียนรู้ต้องทำให้เกิดกับผู้เรียนมากที่สุด รวมไปถึงจนถึงวิธีดำเนินการคือให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการบรรลุเป็นผู้มีปัญญาด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านประสบการณ์ตรง เช่น ประสบการณ์ในการแก้ปัญหา การเรียนการสอนต้องมีการพัฒนาและกระตุ้นสติปัญญาให้มีความสามารถในการใช้เหตุผล รู้จักคิดวิเคราะห์ และใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ สามารถปรับตัวให้ประสานกับสภาพแวดล้อม ทั้งที่เป็นมนุษย์ ธรรมชาติ และความเจริญทางเทคโนโลยี เป็นการศึกษาที่พัฒนาคนให้มีชีวิตครบ 4 ด้าน คือ ภาวิตกาย หมายถึง กายที่เจริญแล้วหรือพัฒนาแล้ว มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางกายได้ดี ภาวิตศีล หมายถึง มีศีลที่เจริญแล้วหรือ

พัฒนาแล้ว มีพฤติกรรมทางสังคมที่พัฒนาแล้ว ดำรงอยู่ในวินัย ก่อสันติสุข ภาวิตจิต หมายถึง มีจิตใจที่เจริญแล้วหรือพัฒนาแล้ว มีปัญญาที่เป็นอิสระจากการครอบงำของกิเลส รู้เข้าใจและเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้เท่าทัน จนมีความเป็นอิสระโดยสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยวรรณ เพชรภา (2551) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมข้าราชการครูมีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านมีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับการดำเนินการมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวางแผน รองลงมาคือ ด้านการจัดการและด้านการนำ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการควบคุม โดยให้เหตุผลว่า โดยภาพรวมแล้วผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจุบันเป็นยุคปฏิรูปการเรียนรู้ สถานศึกษาทุกแห่งได้รับนโยบายในการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานในการจัดการศึกษา จากกระทรวงศึกษาธิการเหมือนกัน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช

2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาที่สถานศึกษา ทุกแห่ง ทุกรูปแบบ ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคน มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตาม ศักยภาพ มีกระบวนการที่เป็นระบบ มีบุคคล และหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามา ร่วมดำเนินการ มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ การศึกษา มีมาตรฐานและดัชนีชี้วัดคุณภาพ การศึกษาและการบริหารจัดการที่ชัดเจน จึงทำ ให้สถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงาน ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับนโยบายในการจัด การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

3. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมี ความสัมพันธ์กับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ที่เป็น เช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ให้ ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการจัดการเรียนการ สอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และ สิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทาง ปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทาง สังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมี ปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาท เป็นผู้อำนวยการความสะดวกจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ให้ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

อุไรลักษณ์ วิบูลย์ธนาศ (2555) ที่ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา โดยรวมและราย ด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการ สอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านสื่อการ เรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรมีทางในการ กำหนดขอบข่ายงานโดยบริหารงานตามภารกิจ ทั้ง 4 งานของโรงเรียนได้อย่างชัดเจนและ เหมาะสม

1.2 ผู้บริหารควรกระตุ้น ส่งเสริมให้ ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น เพื่อนำ ผลการวิจัยมาพัฒนาการบริหารโรงเรียน

1.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครู แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลาเพื่อประโยชน์ สูงสุดแก่นักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เพื่อให้ สำคัญของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วน
ได้ข้อมูลเชิงลึกและมีความถูกต้องแม่นยำ จังหวัดชลบุรี

2.2 ควรวิจัยความพึงพอใจของครู

ต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น

เอกสารอ้างอิง

- คาวี เจริญจิตต์. (2557). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหาร
สถานศึกษา กับการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา ระยอง. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นรินทร์ สังข์รักษา. (2551). พฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม ปี
2551. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม.
- ปิยวรรณ เพชรภา. (2551). การบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). ปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ
ที่สุด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- อุไรลักษณ์ วิบูลย์ธนมาศ. (2555). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการ
เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
educational and psychological measurement. Psychological Journal, 30(3): 608-610.
- Owens, Robert G. (1995). Organization Behavior in Education (5th ed). Boston: Allyn & Bacon.